

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 25 (7030)

● Ceturtdiena, 2000. gada 2. marts

● Cena Ls 0,22

«Galvenais,
mūžīgais sarežģījums dzīvē ir
vienam otru sa-
prast un mīlēt.»
E.Žolā

● Te viņš bija, te viņš zuda... Tā nu šoziem ir ar to sniegu. Diezin, vai šodien rajonā kaut kur atrodama tik skaista sniega sega, kā tas bija pagājušajā ceturtdienā Aglonas apkaimē. Sniega pietika, lai no sirds izslēptos visi slēpotgribētāji un slēpotpratēji. Oficiāli tas saucās slēpošanas sacensības. (Informācija 7. lappusē.) Foto: J.Silickis

Administratīvi teritoriālās reformas pozitīvās un negatīvās tendences

Lidija Kirillova

Šāda daudzsološa nosaukuma konferencē 26. februārī piedalījās arī Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs. «Novadnieks» lūdza viņu dalīties iespaidos par konferences laikā dzirdēto.

— Seminārā piedalījās profesionāļi, tie, kuri rajonu padomēs nodarbojas ar plānošanu un kuriem nav jāstāsta, kas tā reforma īsti ir. Īpašo uzdevumu ministrs valsts pārvaldes un pašvaldību reformas lietās Jānis Bunkšs uzstājoties runāja par reģionālo pašvaldību iespējamajām funkcijām. Tās varētu būt sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšana, veselības aprūpe, sociālā palīdzība, profesionālā un vidējā izglītība, rūpes par otrās kategorijas valsts ceļiem, pašreizējo rajona padomju īpašumu pārraudzība, kā arī citas valdības deleģētas funkcijas, par kurām vēl nav vienošanās.

Ministrs uzsvēra, ka, neskatoties uz lielo spiedienu, kas pašlaik tiek izdarīts no lielo pilsētu puses, svaru kausi ir tā viedokļa pusē, kas uzskata, ka Latvijai vajadzīgi četri lieli reģioni plus Rīga. Gan Jānis Bunkšs, gan 7. Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijas priekšsēdētājs Kārlis Greiškals uzsvēra, ka Sateversmē jau ir noteikti četri Latvijas reģioni. Tāpēc diskusija, kā būs labāk, patiesībā ir diskusija diskusijas pēc.

Nu ir skaidrs, ka reformai vajadzēs lielus līdzekļus. Jo vairāk reģionu veidos, jo vairāk naudas vajadzēs. Taču arī līdzšinējos 26 rajonu centros nevar likvidēt, visi pakalpojumi tajos ir jāatstāj vismaz līdzšinējā līmenī. Te ir jābūt visām finan-

su, juridiskajām, medicīnas iestādēm, cilvēki ir tiesīgi te saņemt sociālo palīdzību.

Kārlis Greiškals runāja par administratīvi teritoriālās reformas politiskajiem aspektiem. Nedrīkst pieļaut, lai reģionā veidotos tikai viens centrs. Šajā ziņā Latgalē pašlaik ir interesanta situācija, kad Valsts ieņēmumu dienesta centrs ir Daugavpīlī, «Latgales ceļi» Preiļos, bet Latgales apgabaltiesa un Valsts zemes dienests — Rēzeknē. Nebūtu nekā peļams, ka arī Krāslavā būtu kāds centrs, kaut vai tūrisma. Četriem lieliem reģioniem par labu runā arī līdzšinējā likumu bāze. Vēlēšanu likums balstīts uz četriem reģioniem, darbojas četras apgabaltiesas, arī zemes dienestam ir četras reģionālās pārvaldes.

Valdībā un Saeimā notiek asi strīdi par shēmu, kā veidosies pārvalde. Semināra laikā tika izteikts viedoklis, ka no katras pašvaldības, kas iekļausies reģionā, varētu būt deleģēti pārstāvji. Ja pašvaldībā dzīvo mazāk nekā 5000 cilvēku — viens pārstāvis, ja dzīvo no 5 līdz 50 tūkstošiem cilvēku — divi pārstāvji. Uz pārvaldi varētu deleģēt novada vadītāju, deputātu vai arī izpilddirektoru, tas ir katras pašvaldības ziņā. Ja pašvaldību apvienošanās noritēs gausi, var gadīties, ka būs daudz nelielu pašvaldību, kas uz reģiona pārvaldi deleģēs savus cilvēkus. Bet reģionālā pārvalde tad atgādinās sociālisma laikus, kad rajona izpilddirektora zālē sēdēja simts cilvēku, kas nebija lietas kursā par lemjamajiem jautājumiem, bet mehāniski cēla rokas un balsoja. Tieši tāpēc vajadzīgi spēcīgi novadi.

Kā tikt pie reģionālās pašvaldības vadības? Arī tas pagaidām ir atklāts jautājums. Ministrs Bunkšs semināra laikā

piedāvāja variantu, kad tiek veidota MK un reģionālās padomes kopīga atestācijas komisija, kas izvērtētu iespējamus kandidātus. Reģiona padomei tad būtu jāizdara galīgā izvēle, ko tomēr nāktos vēl saskaņot ar MK. Radās iespaids, ka ministrs piedāvā sociālisma laiku nomenklatūras modeli. Tāpēc Preiļu rajona padome vēlētos uzzināt arī rajona pašvaldību vadītāju un iedzīvotāju domas.

Pašlaik notiek vienošanās ar ministriem par funkciju deleģēšanu reģioniem. Skaidrs ir tas, ka līdz ar funkcijām ir jāsaņem arī finansējums. Ministriem, šķiet, tas ir visai sāpīgs jautājums. Jau tagad skaidri redzams, cik ļoti Finanšu ministrija negrib atdot Latgalei un Zemgalei Eiropas naudu, cenšoties to paturēt savās rokās. Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētājs Andris Jaunsleinis uzsvēra, ka Zemgalei un Latgalei būtu jāsaņem 75 procenti no Latvijai atvēlētās naudas. Jaunsleinis ir pārliecināts arī par to, ka reformas procesu nedrīkst steidzināt. Ja reiz ir pieņemts likums, kas paredz, ka reforma jāpabeidz 2004. gada novembrī, tad arī jāļauj pašvaldībām demokrātiskā ceļā šo procesu pabeigt. Vēsturē jau ir bijuši gadījumi, kad reformas notiek «brīvprātīgi piespiedu» kārtā. No tā nekā labs nav sanācis.

Ļoti nopietns reformas kavēklis pašlaik ir lauku iedzīvotāju lielā depresija. Šāds viedoklis semināra laikā izskanēja vairākkārt. Ja valdība un pašvaldības arī turpmāk neko nedarīs un nepiesāstīs ārvalstu palīdzību, pēc gadiem desmit Latvijas laukos situāciju labot vairs nebūs iespējams. Ja valdība un Saeima arī turpmāk lielāko daļu laika veltīs savstarpēju intrigu pīšanai, Latvijas iedzīvotājus nākotnē gaida kalpu liktenis Eiropas Savienībā.

Īsziņas

■ Preiļu Valsts ģimnāzija noteikusi maksas pakalpojumu izcenojumus ārzemju informācijas apskatei internetā. Visiem interesentiem turpmāk būs jāmaksā 0,17 latu par megabaitu. Šāds tarifs ir apstiprināts Preiļu pilsētas domes sēdē.

■ Preiļu pilsētas domes deputāti ir piešķiruš 461 latu lielu finansiālu atbalstu asins donoru kustībai Preiļu rajonā. Ar lūgumu pēc palīdzības pie viņiem bija griezusies Sarkanā Krusta Preiļu rajona komitejas priekšsēdētāja Viktorija Upeniece. Nauda tiks pārskaitīta no domes budžeta nesadalītajiem līdzekļiem.

■ Saltupes ielas 1., 2., 3., 4., 5. mājas iedzīvotāji Preiļu pilsētas domei bija uzrakstījuši iesniegumu, kurā atteicās no siltuma mērītāja izmantošanas. Domniekiem nācās secināt, ka siltumtīkli ir tādā stāvoklī, kas nenodrošina precīzu patērētā siltuma uzskaiti, tāpēc Saltupes ielas iedzīvotāju lūgums tika apmierināts. Turpmāk viņi par apkuri maksās 25 santīmus par kvadrātmetru visa gada laikā vai arī 56 santīmus par kvadrātmetru — apkures sezonas laikā.

■ Individuālo taksometru vadītāji Preiļu pilsētas domei bija iesnieguši lūgumu samazināt iepriekšējā domes sēdē noteikto ikmēneša patentmaksu no desmit līdz septiņiem latiem. Domnieki šo lūgumu neatbalstīja, arī turpmāk ikmēneša patentmaksu individuālo taksometru vadītājiem būs desmit latu mēnesī.

■ 23. februārī Preiļu pilsētas domes sēdē tika apstiprināti pirmsskolas mācību iestādes «Pasaciņa» un bērnu dārza nr. 1 nolikumi.

■ Preiļu pilsētas domes deputāti atkārtoti noraidīja individuālā uzņēmuma «Santana» un SIA «M & M Co» lūgumus atļaut abiem uzņēmumiem izplatīt pornogrāfiska rakstura filmas. Lai gan likumdošana šādu filmu izplatīšanu neaizliedz, Preiļu domnieki uzskata, ka pilsētas iedzīvotājiem šāda «izglītojoša» rakstura filmas nav jāskatās.

■ Rēzeknes augstskola Preiļu pilsētas domē bija iesniegusi lūgumu piešķirt stipendijas vairākiem augstskolas studentiem no Preiļiem. Domei nācās atteikties šim lūgumam vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, domes rīcībā nav brīvu līdzekļu. Otrkārt, domei nav vienošanās ar Rēzeknes augstskolu par studentu atbalstīšanu. Paredzams, ka uz augstskolu tiks aizsūtīta vēstule ar paskaidrojumu par vienošanās nepieciešamību.

L.Kirillova

■ Glītās rindās pie Preiļu mežniecības stāv gaidzeltenu mietiņu rindas — tur pērn pavasar pilsētas organizācijas, uzņēmumi, iedzīvotāji lika pamatus ozolu birzī. Par godu 2000. gadam iestādīti 200 mūsu pašu zemitē izplatītie dižkoki — ozoli. Pagājušā gada vasara izrādījās karsta un sausa, un daudzi ozoliņi aizgājuši bojā. Citus papostījuši arī zaķi, kāds nedarbos vairākas reizes pieķerts pat pie krietni paauguša ozoliņa mežniecības ēku tuvumā. Kā «Novadniekam» teica mežzinis Elmārs Skuķis, tūkstošgadei veltīto birzi šopavasar vajadzēsot «paremontēt», un talkā aicināšot tos, kuru kociņi nav ieauguši.

A.Rancāns

Rajona pašvaldībās

Livānu novadā

■ Livānu novada sociālās aprūpes dienesta vadītāja Elizabete Žeimote informēja, ka šogad pašvaldības sociālās aprūpes budžetā ir iedalīti līdzekļi mājas aprūpei, brīvpusdienām trūcīgo ģimeņu bērniem, malkas pabalstiem, apbedīšanas pabalstiem un protezēšanas pabalstiem. Elizabete Žeimote prognozēja, ka dzīvokļu pabalsti jeb tā saucamās deklarācijas 2000. gadā varētu būt 1,5-2 reizes lielāki nekā pērn, jo ir noslēgts līgums ar PU «Siltumtīkli» un nauda tiek pārskaitīta tieši uzņēmuma kontā. 1999. gadā kopumā pabalstos izmaksāti Ls 57 100, no tiem dzīvokļu pabalsti — 28 524 latu, kurināmā iegādei 5175 latu, veco ļaužu aprūpei — 6608 latu, apbedīšanas pabalstiem — 2187 latu, brīvpusdienām skolā — 9508 latu, vienreizējiem pabalstiem — 6773 latu.

■ Livānu novada pašvaldības vadītāji tikās ar Jēkabpils rajona Vīpes pagasta padomes priekšsēdētāju Jāni Kalniņu un Jēkabpils domes priekšsēdētāju Leonīdu Salceviču. Tikšanās gaitā tika noslēgta vienošanās par sadarbību celulozes rūpnīcas celtniecības veicināšanai, kā arī par atbalstu citās jomās. Kā zināms, celulozes rūpnīcu plānots celt uz Preiļu un Jēkabpils rajonu robežās.

■ 24. februārī pēc Livānu novada domes sēdes deputāti darba vizītē apmeklēja Livānu novada Turkus. Deputāti pabija Jaunsilavu pamatskolā, Turku kultūras namā, z/s «Rūķīši», Gedušu pilskalnā, apskatīja pagasta lepnumu — Saliešu dižozolu, ciemojās arī Turku bibliotēkā. Martā deputāti nolēmuši tuvāk iepazīties ar Livānu novada Rožupi.

G.Kraukle

Sešdesmit gados — piecpadsmit jubilejas

Antons Rancāns

Tie, kuri dzimuši garā gada februāra 29. dienā, esot īpatnēji cilvēki. Mazāk jātērējas arī ar mielastu rīkošanu — reizi ik pēc četriem gadiem. Leontīne Pavloviča no Aglonas pagasta Saleniekiem gan nav bijusi skopa — cienājusi vienmēr, kad darba biedri un radi viņu sveikuši vai no dienu iepriekš vai arī vēlāk. Bet istākā jubilejas izjuta bijusi tieši 29. februārī. Tādas kopš 1940. gada sanākušas tikai piecpadsmit. Tā ka esot vēl īnes gados... Šīs dienas mēdzot būt sirsnīgākas, jo gaidītas taču tik ilgi!

Vai viņas dzīvi var nosaukt par īpašu, vai to iespaidojusi dzimšana dienā, kas kalendārā parādās tikai ik pēc četriem gadiem, kur nav arī nevienas vārda dienas? (Meitai vārdu vecāki devuši no vasaras — 23. maija.) Vārbūt gadu rītumā var saskatīt arī ko īpatnēju, bet viņai šķiet, ka dzīvojusi, kā visi apkaimē. Ja vecāki tā vēlējas, dokumentos neierakstot ne 28. februārī, ne 1. martu, tad par to jāpriecājas. Sešdesmit dzīves gados Leontīne Pavloviča strādājusi par piļkopēju Aglonas sovhozā, aprūpējusi lopus, teļu fermā aizritējis visvairāk darba gadu. Kad izvadīta pensijā, nav sēdējusi klēpī saliktām rokām — bijusi Salenieku pensionāta lopu kopēja un dārzniece.

Izaudzīnājusi dēlu un divas meitas, tagad ar istas mātes rūpību gādā par mazmeitiņu Kristīni, kura mācās sestajā klasē. Pašlaik darba pietiekot arī pa mājām savā piemājas saimniecībā, kur ar dzīvesbiedru sadomājuši celt jaunu māju — plāns jau izstrādāts. Meža ielokā starp ceļu un Tartakas upi pacelsies jauna ēka seno apbūves tradīciju garā — Pavlovičiem lepnas pilis nav vajadzīgas.

«Novadnieks» Rušonas pagastā

● Rušonas pagasta padomes izpilddirektore Anna Zalāne par savu pagastu:

Zeme, iedzīvotāji un kultūra

Rušonas pagastā ir 322 zemnieku saimniecības (42,2 procenti no kopējās lauksaimniecības zemju platības), 712 piemājas saimniecības, viena specializētā valsts saimniecība — Jaunaglonas arodvidusskola.

Kopējais iedzīvotāju skaits 2000. gada 1. janvārī bija 1985, pēc iepriekšējās tautas skaitīšanas datiem latviešu ir 70 procenti, krievu — 20, poļu — septiņi, baltkrievu — divi, pārējie citas tautības. Demogrāfiskā situācija patlaban pagastā ir slikta. 1999. gadā miruši 45, bet piedzimuši — 17. Iedzīvotāju lielākā daļa ir pensijas vecumā.

Pagastā darbojas trīs bibliotēkas, ir divi tautas nami — Rušonā un Gailišos. Ar lielu atbildību jau 20 gadus strādā bibliotekāre Inta Selicka. Arī abu tautas namu vadītājas Dina Staškeviča un Silvija Dzene ir ilggadējas un pieredzējušas darbinieces, un viņu organizētie sarīkojumi iedzīvotājiem patīk. Dina bez tam sapulcinājusi dejtgrībetājus un vada vidējās paaudzes un bērnu deju kolektīvus. Iepriekšējos Dziesmu un deju svētkos no pagasta piedalījās trīs Dinās vadītie deju kolektīvi.

Pagastā darbojas trīs feldšeru punkti, kuros strādā pieredzējušas un gudras speciālistes: Līgita Puncule, Ļena Fedotova un Emīlija Stupāne.

Esam ceļā uz savu vidusskolu

Pagastā ir divas pamatskolas — Rušonas un Gailišu. Izstrādājot pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programmu, tika izvirzīts jautājums, ka pagastam ir nepieciešama vidusskola. Šī gada pirmajā Rušonas pagasta padomes sēdē deputāti kopā ar skolotājiem sprieda, kā šo jautājumu atrisināt. Mēģināsim pielikt visas pūles, lai vidusskola būtu. Daudzu pagasta bērnu vecāki izvēlas Aglonas vidusskolu vai Preiļu skolas, lai bērni pēc 9. klases absolvēšanas varētu turpat mācīties vidusskolā. Līdz ar to pagasts daudz naudas spiests iztērēt pašvaldību savstarpējiem norēķiniem. Pērn šī summa bija vairāk nekā 13 tūkstoši latu.

Balsojam par sadarbību

Izstrādājot pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programmu 1999. gadā, ļoti daudz runājām ar pagasta iedzīvotājiem. Bija izveidotas lielas — vidēji 20-30 cilvēki — darba grupas, kurās darbojās gan uzņēmēji, gan kultūras darbinieki, gan pedagogi, gan zemnieki. Strādājām PHARE projekta speciālistu vadībā. Programmas izstrādes gaitā tika izrunātas visas mūsu problēmas, notika arī iedzīvotāju aptauja. To veicām, gan aizpildot anketu veidlapas, gan arī uzdodot jautājumus par telefonu. Apkopojot datus un tos

Teritorija — 20 584 hektāri, un lielākā daļa no tās ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme — 67,6 procenti. Mežsaimniecība aizņem 14,4 procentus, bet ūdenssaimniecība — 15,4 procentus. Pavisam pagastā ir 28 ezeri. Ar zemi, mežiem, ūdeņiem, ar dzelzceļu un diviem lieliem valsts nozīmes ceļiem bagātā pagastā dzīvo tik daudz darbigu uzņēmēju, gudru zemnieku, talantīgu amatnieku, čaklu rokdarbnieku un vienkārši — cilvēku ar interesantiem dzīves gājumiem, ka vienā «Novadnieka» lappusē par viņiem visiem nevar pastāstīt. Šodien un turpmākajos numuros — Rušonas pagasta laudis.

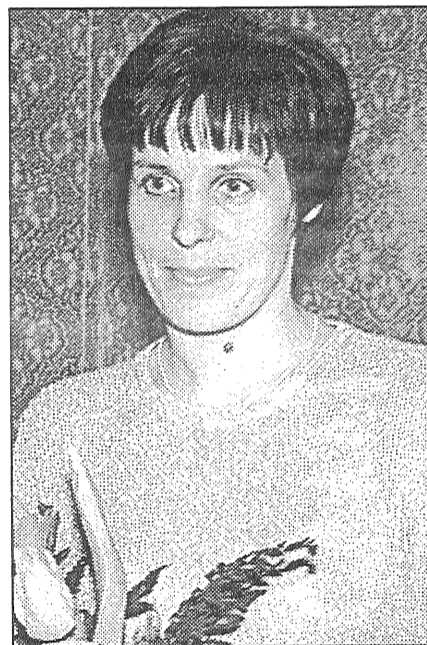
● Jau 20 gadus Rušonas pirmo bibliotēku vada Inta Selicka. Viņa apkalpo 205 lasītājus, bet fondos ir 12 tūkstoši grāmatu. Inta prot uzturēt kontaktus ar pagasta padomi un vienmēr saņem naudu jaunu grāmatu iegādei. Dažreiz šie kontakti vairāk gan izklausās kā izlūgšanās, bet citreiz kā pārmetuma vārdi, taču, kad jaunas grāmatas plauktos, domstarpības aizmirstas. Bibliotēkai palīdz arī sponsori, piemēram, SIA «Remontnieks», «Sparta». Lielā cieņā avīžu un žurnālu lasīšana. Pagasta padome šajā pusgadā preses abonēšanai piešķirusi 170 latus. — Bibliotēka ir lauku garīgās dzīves priekšpostenis. Es lepojos ar to, ka esmu bibliotekāre, — saka Inta Selicka.

analizējot, izrādījās, ka Rušonas pagasta iedzīvotāji nevēlas ne ar ko apvienoties, viņi grib, lai pagasts būtu tādās robežās, kā pašlaik. Tas ir ģeogrāfiski ērti izvietots, atrodas pie lielām, starptautiskās nozīmes satiksmes maģistrālēm, tajā ir pietiekoši daudz neapsaimniekotu pamatlīdzekļu, kas palikuši vēl no kolhozu laikiem, kā arī bijušās «Lauktechnikas» un «Agrokīmijas» bāzes, akciju sabiedrības «Tauma — Eikša» cehi.

Ņemot vērā šo iedzīvotāju vēlmi, mēs nesteidzamies ar radikālām pārmaiņām. Pirms diviem gadiem pagasta padomē bija pieņemts lēmums iekļauties kopīgajā Preiļu novada sadarbības padomē. Bet pašlaik šīs pašvaldības ļoti straujos tempos izteikušas vēlēšanos apvienoties. Kad pagasta padomes sēdē skatījām jautājumu, vai arī mums piedalīties Preiļu novada veidošanā kopā ar citām pašvaldībām, deputāti, ņemot vērā iedzīvotāju domas, atturējās no šāda lēmuma. Viņi uzskatīja, ka tas ir sasteigts un pagastā patlaban nevienam nevajadzīgs process. Vairāk esam par sadarbību nevis par apvienošanu. Pagasts ir ļoti liels, un, ja mēs noslēgsim sadarbības līgumus ar tādām pašvaldībām, kas ar mums tiešām gribētu sadarboties, mums būs visas iespējas izstrādāt projektus, piesaistīt finanses.

Pagasta cilvēku dzīves līmenis

Izskatot laikrakstus, divos no tiem lasīju, ka valdība ieguldījusi milzīgus līdzekļus iedzīvotāju dzīves līmeņa apsekošanā un nonākusi pie secinājuma, ka esam nabagi. Uzskatu, ka tādā gadījumā, ja valdība vairāk uzklāsit pašvaldību domas, redzētu, kā dzīvo lauku cilvēki, tai arī bez milzu ieguldījumiem būtu skaidrs, ka esam nabadzīgi. Pērn, darbojoties projektā «Atbalsts lauku ekonomikas dažādošanai», vai arī šogad, mudinot uzsākt uzņēmējdarbību, pat liekot kopā visus gudrākos prātus, mēs nevaram izdomāt un izprast, kura būs tā peļņu nesošā nozare laukos. Lopkopība un piena ražošana atkrīt. Graudkopība arī, jo pagasta zemes auglības novērtējums ir 26 balles. Peļņu nenes arī cūkkopība. Kaut arī valdība izstrādā programmas un skaitu runā par Eiropas naudas piesaisti, par

● Pateicoties Dinai Staškevičai Rušonas pagastā visu laiku darbojas deju kolektīvi. Nav jau tik viegli mūsdienās salasīt pietiekoši daudz visu paaudžu pārstāvju, kas gribētu dejojot, ja video, datori, diskotēkas, vai vienkārši nogurums pēc darba dienas prasa savu. Dinai brīnumainā kārtā izdodas gan noturēt deju kolektīvus, gan organizēt jaunos un visiem patīkamus sarīkojumus. Foto: J.Silickis

SAPARD programmas līdzekļiem, lielākā daļa no lauku cilvēkiem nav spējīgi izstrādāt tos lielos projektus un saņemt finansējumu no Eiropas Savienības. Uzskatu, ka 5-10 procentu apmērā līdzekļus no šīm programmām valdībai vajadzēja ziedot cilvēku apmācīšanai. Daudzi tikai nodarbojas ar naturālajām saimniecībām.

Tomēr ļoti daudz ir arī jaunu un spējīgu cilvēku, uz kuriem liekam cerības, ka viņi spēs pārdzīvot šo krīzi un kādreiz no savas darbošanās gūs peļņu. Bet arī viņiem klājas ļoti grūti. Pirms gadiem diviem trim pagastā bija astoņi gateri, bet tagad lielākā daļa no tiem slēgta. Uzņēmēji nebija spējīgi samaksāt nodokļus, darba algu strādniekiem un gūt peļņu.

Līvija Rancāne

Pēta ebreju dzimtas vēsturi

Ginta Kraukle

Lai pēti pirmskara laikā Preiļos dzīvojušās Gramu dzimtas likteni, 23. un 24. februārī Preiļos uzturējās Rīgas muzeja un dokumentācijas centra «Ebreji Latvijā» darbiniece, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes maģistrante un zinātniskā līdzstrādniece Svetlana Bogojavlenska.

— Kāds ir jūsu brauciena mērķis?

— Mans mērķis ir apkopot Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā pieejamo informāciju, vēstures materiālus un fotogrāfijas par ebreju meitenīti Šeinu Gram, kura dzīvojusi Preiļos līdz 1941. gada 9. augustam, kad gājusi bojā tāpat kā pārējie pilsētā dzīvojošie ebreji. Mūsu rīcībā ir unikāls dokuments — Šeinu Gram dienasgrāmata, kuru ebreju meitene rakstījusi no 1941. gada jūnija līdz pat savai nāves dienai. Līdz šim gan nav izdevies atrast dienasgrāmatas oriģinālu. Mans mērķis ir savākt visus zināmos materiālus, tādēļ esmu iecerējusi tikties ar šīs ebreju meitenes māsiņu Mariju Rukmani, kura dzīvo Preiļos. Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā pēta fotogrāfijas, kolēģu rīcībā esošos materiālus par ebreju dzīvi Preiļos pirms kara. Sākot no 8. maija, Rīgā būs apskatāma ekspozīcija par Šeinu Gram. Preiļos apmeklēšu arī ebreju kapsētu, jo tieši šeit kara laikā tika nogalināti pirmie Latvijas ebreji.

— Ko par ebreju ģimenes likteni stāsta jūsu rīcībā esošā dienasgrāmata?

— Meitenei toreiz bija 16 gadu, un viņa apraksta pilsētā notiekošo. Kā risinās notikumi, nedaudz arī viņas pārdzīvojumi, taču pārsvarā tas ir tikai notikumu apraksts, jo meitene ir pārāk satraukta, lai iedziļinātos notiekošajā. Dienasgrā-

mata glabā arī baidīgas lappuses, piemēram, par to, kā Šeina tiek nosūtīta sakopt savas nošautās draudzenes ģimenes māju, kurā turpmāk mitināsies vācieši. Ebreju ģimenēs valda neziņa par savu likteni. Dienasgrāmatā lasāmas rindas: «Laudis runā, ka mūs sadedzinās», taču neko konkrētu ebreji par savu likteni nezina. Dienasgrāmatā dokumentēts pirmās ebreju iznīcināšanas akcijas datums — tā bijusi svētdiena, kura pēc tam ieguvusi asiņainās svētdienas nosaukumu.

— Ko atrastā dienasgrāmata, citi vēstures dokumenti stāsta par ebreju vēsturi, dzīvi Preiļos?

— Dokumenti apstiprina, ka pirms kara no Preiļos dzīvojušajiem 51 procenti bijis ebreju, kas vispār ir tipiski Latgales mazpilsētām. Gandrīz visi pilsētas veikali piederēja ebrejiem, lielākoties viņi bijuši tirgotāji, aptiekāri, ārsti, kurpnieki, bet ebreju sievietes — izcilas šuvējas. Kādā fotogrāfijā redzam deju kolektīvu, kur kopā ar latviešu bērniem dejo arī poļu, ebreju, krievu tautības bērni. Iesākoties karam, parādījās naidis starp tautām, taču tas nav attiecināms uz visiem iedzīvotājiem. No Preiļu ebrejiem pēc represijām dzīvi palika tikai daži cilvēki, no kuriem praktiski visi jau miruši.

— Kas vēl zināms par Gramu ģimenes likteni?

— Visa ģimene nav gājusi bojā. Ir izglābusies manis jau pieminētā māsiņa Marija Rukmane un vēl divi brālēni. Daļai ģimenes izdevās laikus aizbraukt, lai gan pie Rēzeknes atradās frontes līnija, bēgļiem atņēma automašīnu, visu iedzīvi viņi bija spiesti atstāt un bēgļu gaitās doties kājām. Viņu vidū bija arī Marija Rukmane, kurai paglābties izdevās Kazanā, viņa atgriezās tikai pēc četriem gadiem un ir vienīgā dzīvā lieciniece. Arī Gramu ģimene esot mēģinājusi bēgt, taču pie Riebiņiem viņiem ceļš ticis nogriezts, bijuši spiesti atgriezties.

● Piederīgo liecības un fotogrāfijas muzeja «Ebreji Latvijā» darbiniecei Svetlanai Bogojavlenski (no kreisās) rāda Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja vadītāja Tekla Bekeša. Foto: G.Kraukle

— Kā vērtējat tagad tik aktuālo antisemitisma jautājumu?

— Ja cilvēks nevar argumentēt, kāpēc viņam nepatīk vesela tauta, tad šāda attieksme ir muļķīga. Katrā tautā ir nodevēji un cienijami cilvēki. Priekšstatu par kādu tautu nedrīkst balstīt uz tā, ka cilvēks ir iepazinis vienu divus sliktus ebrejus. Antisemitisms pastāvēs, jo ebreji vēsturisku apstākļu dēļ vienmēr ir pastāvējuši un attīstījušies starp citām tautām. Viņiem ir pilnīgi atšķirīga reliģija, apģērbs. Ebreji vienmēr ir bijuši svešinieki, bet svešs parasti zemapziņā nozīmē — slikti.

— Vai ir zināmi konkrēti ebreju glābēju uzvārdi Preiļos?

— Nav saprotams, kāpēc latvieši tik maz interesējas par ebreju glābējiem — saviem tautiešiem, jo pašlaik muzejs «Ebreji Latvijā» tieši ar šo glābēju apzināšanu nodarbojas. Patlaban ir apzināti ap 350 glābšanas gadījumi Latvijā, lielā-

kā daļa Latgalē. Tie bijuši gan latvieši, gan arī krievi, baltkrievi. Glāba parasti, slēpjot savās mājās. Glābēju ģimenes riskēja tikt nošautas, un tādu gadījumu nav mazums. Preiļu pusē zināms kāds Vuškāns, vienīgie dzīvi palikušie astoņi ebreji slēpās pie viņa, taču šis cilvēks vairs nav starp dzīvajiem. Interesanti, ka starp glābējiem lielākā daļa bija baptisti, arī adventisti, taču ļoti maz katoļu, kas izskaidrojams ar baznīcas nostāju ebreju jautājumā. Glābēji parasti bija vienkāršie cilvēki, bez kādām augstām izglītībām un stāvokļiem sabiedrībā. Var teikt, ka vairākās ebreju tautas iznīcināšanas akcijās tika nošauti vai izvesti gandrīz visi ebreji, tādēļ ļoti maz ir dzīvu liecinieku, kas varētu pastāstīt par to dienu notikumiem. Savus pētījumus balstām galvenokārt uz liecinieku atmiņām, čekas dokumentiem, tiesas prāvām. Saprast, kas ir noticis Holokausta laikā, var tikai pētīt pagātni.

Atvērts ģimenes problēmu kabinets

Līvija Rancāne

Preiļos pagājušo piektdien durvis vēra ģimenes problēmu kabinets, pašlaik vienīgais Latgalē. Preiļu poliklīnikas ceturtajā stāvā divas jaukas, svaigi remontētas telpas turpmāk būs vieta, kur profesionālu palīdzību varēs saņemt laulības krīzi piedzīvojuši pāri, jaunākas un vecākas sievietes, topošas māmiņas, meitenes, pusaudzes. Kabineta darbu vada ginekoloģe Svetlana Morozova, kura papildus savai esošajai profesijai divu gadu ilgos kursos ieguvusi arī seksopatologa specialitāti.

Kā informēja Svetlana Morozova, viņa jau sen lolojusi ieceri izveidot kabinetu, kurā varētu izglītēt sievieti un pārējos ģimenes locekļus. Ideju atbalstījusi Preiļu slimnīca, kas piešķīra līdzekļus divu telpu remontam. Tagad tās ieguvušas jaunu, mājīgu izskatu. Otrdienās un trešdienās kabinetā saņemamas konsultācijas ģimenes jautājumos. Apmeklētāji varēs saņemt padomu par ģimenes locekļu savstarpējām attiecībām, par seksuālām attiecībām, par bērnu un vecāku saskarsmi. Ar katru pacientu speciālisti strādās stundu. Tāpēc paredzēta iepriekšēja pierakstīšanās, ko var izdarīt poliklīnikas reģistratūrā, sieviešu konsultācijā vai personīgi pie ārstes Svetlanas Morozovas. Pirmdienās un ceturtdienās paredzētas nodarbības mātes skolā. Šajā laikā notiks nodarbības ar grūtniecēm, sagatavošanās ģimenes dzemdībam, padomus saņems jaunās māmiņas, paredzēta speciāla fizikultūra grūtniecēm. Ar apmeklētājiem nodarbošies vecmāte Māriete Zimele, bērnu māsiņa Baiba Ruča, fizikultūru grūt-

● Ģimenes problēmu kabineta atklāšanā vienkopus kolēģi, apsveicēji un speciālisti, kas gatavi palīdzēt ģimenēm, kā arī individuāli katram, kam tas nepieciešams, (no kreisās) bērnu medmāsa Baiba Ruča, ginekologs Juris Kļaviņš, ginekoloģe un seksopatoloģe Svetlana Morozova, medmāsa Anna Lazdāne, ginekoloģe Marina Krimāne. Foto: J.Silickis

niecēm vadīs Anna Lazdāne. Bez tam ar kabineta apmeklētājiem strādās visi ginekologi. Kā teica Svetlana Morozova, katrs ginekologs savus pacientus ar visām sarežģītākajām lietām, kuras šajā pieņemšanas laikā nevar izrunāt, varēs aicināt uz kabinetu.

Ģimenes problēmu kabineta atklāšanā piedalījās Preiļu slimnīcas un poliklīnikas administrācija. Slimnīcas direktors Jānis Anspoks, klātesošajiem dzirdot, solīja, ka jau tuvākajās dienās kabinetam sagādās jaunus mēbeles, bet slimnīcas direktora vietniece Gita Džeriņa vēlēja trīs lietas: kabinetā labu auru, labu veselību pašām darbiniecēm un lai apmek-

lētāji aizietu apmierināti par saņemto palīdzību. Klātesošos sveica arī Latvijas Menopauzes asociācijas prezidente, NEDA projekta vadītāja Maija Boša, kā arī ginekoloģisko preparātu speciāliste Baltijas valstīs Oļita Kravčenko.

Ģimenes problēmu kabinets piedāvā arī vispārīglokojošas lekcijas skolām par vairākām tēmām: dzimumaudzināšana, seksuāli transmisīvās slimības, AIDS, kontracepcija, menopauze, grūtniecība.

Informācija par kabineta atklāšanu nebūtu pilnīga, ja tiktu noklusēts tas, ka ciemiņi tika cienāti ar izcili garšīgu un skaistu torti, ko bija cepusi medmāsa Baiba Ruča.

Kultūras ziņas

■ 10. martā Līvānu ģimnāzijas Pastariņa sākumskolā tiek aicināti rajona folkloras kopu vadītāji un dalībnieki. Semināru organizē Preiļu rajona padome un E.Melngaiļa centra folkloras daļas speciālisti H.Stalte un A.Kapusts. Semināru vadīs rajona folkloras kopu virsvadītāja A.Kārkle. Vakarā paredzēts sarīkojums, kas var interesēt daudzus — Dienvidlatgales novada dziedātāju un muzikantu konkurss «Dziedu dziesmu, kāda bija». Uz konkursu pie A.Kārkles var pieteikties folkloras kopas, kuru dalībnieki nav vecāki par 25 gadiem.

■ Visi Preiļu rajona kultūras darbinieki 16. martā tiek aicināti uz semināru Preiļu rajona padomes zālē. Darba kārtībā tiks šķērsi ar krāsu un stila konsultanti A.Muzikanti. Varēs uzzināt daudz interesantu lietu, piemēram, vizuālais izskats jebkurā dzīves situācijā (romantiskais, lietišķais, ikdienišķais), lietišķā etiķete (telefona sarunas, vizītkartes, galda vins, dejas).

■ 7. aprīlī Sutru kultūras namā uz dziedāšanas tiks gaidīti Preiļu rajona sievu, vīru, jaunie vokālie ansambļi un trio. Tiek aicināti arī viesi no kaimiņu rajoniem. Sarīkojuma dalībniekiem paredzēta dalības maksa. Sadziedāšanas rīko Preiļu rajona padome kopā ar Preiļu novada mūzikas fondu «Kamille», kura direktors ir A.Vučāns. Visi dziedātārgribētāji tiek aicināti pieteikties līdz 24. martam.

E.Brovacka,
Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore

Sniega pietika!

Līvija Rancāne

Vai slēpošana kļūst par ekskluzīvu sporta veidu? Gandrīz vai jāsāk tā domāt, jo aizvien retāk un mazāk ieraugāmi slēpotāji, nerunājot par slēpošanas sacensībām. Klase pēc klases izaug un kā absolventi atstāj skolu, tā arī nenostājušies fizikultūras stundās uz slēpēm. Un nevis tāpēc, ka bērniem negribētos pa istam izjust nobraucieni jaukumu, muskuļu patīkamo nogurumu pēc kārtīgas trases, ar skābekli īpaši bagāto ziemas gaisu. Bet tāpēc, ka slēpošana kļuvusi dārgs sporta veids. Skolai ir vienkāršāk nodrošināt, lai skolēniem fizikultūras stundās būtu bumba, ko dauzīt, praktiski, — trīs dažādas bumbas trīs sporta veidiem — futbolam, basketbolam, tautas bumbai. Slēpošana prasa attiecīgu inventāru katram skolēnam. Slēpes, kā zināms, bieži lūst. Tās ir dārgas. Savukārt daudzas ģimenes savus bērnus ar slēpēm nevar nodrošināt arī tāpēc, ka no slēpēm tāpat kā no drēbēm un apaviem bērni ātri izaug. Atkal jāpērk garākas. Un tā paiet ziema pēc ziemas, bet datora, futbola un basketbola bērni tā arī ne reizes nenostājas uz slēpēm. Kaut arī maz ir tādu sporta veidu kā slēpošana, kur nodarbinātās ne tikai visas muskuļu grupas, kur atšķirībā no sporta zālēm ir pietiekoši daudz svaiga gaisa, un piedevām absolūta saskarsme ar dabu, jo slēpotāju takas var vest pat pa tādām vietām, kas citos gadalaikos nav pieejamas.

Preiļu rajonā slēpošanas tradīcijas vēl joprojām cieņā un godā tur Aglonas vidusskola, kas ik gadus rīko sacensības šajā sporta veidā. Slēpošanas popularizēšanā liels nopelns Aglonas vidusskolas direktoram Feoktistam Pušņakovam. Arī šogad rajona skolu slēpošanas sacensību organizēšanu, norises kārtību un vadību nodrošināja Aglonas vidusskola.

Un tā, 24. februārī Aglonā, slēpošanai atbilstošā vietā pie Gulbinkas ezera uz sacensībām ieradās slēpotāju komandas no Aglonas vidusskolas, Aglonas internātgimnāzijas, Rudzētu speciālās internātgimnāzijas, Dravnieku un Aizkalnes pamatskolām, komanda no Višķiem, kā arī pieaugušie slēpotāji neierobežotā vecumā. Ar skolai piederošo «Buran» bija sagatavotas divas trases — divu un trīs kilometru garumā.

Feoktists Pušņakovs:

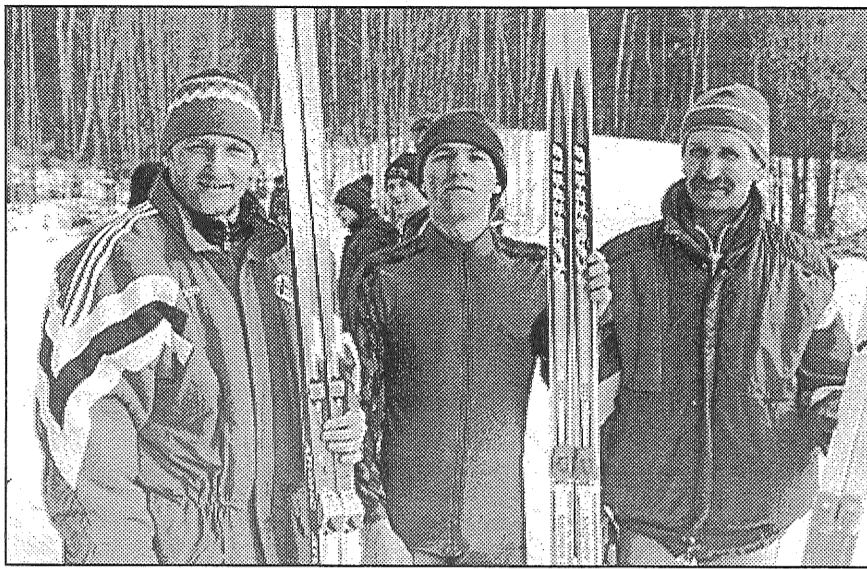
— Ja vien atļauj ziema, mēs slēpošanas sacensības organizējam katru gadu. Cik atbrauc, tik atbrauc. Citiem gadiem bija iespēja uzvarētājiem pasniegt medaļas, balvas, šogad būs jāzīd tikai ar «Cerības» diplomiem. Pieaugušie slēpo sava prieka pēc, lai salīdzinātu savas spējas ar skolēniem. Sniega ir pietiekami, pa visiem meža kalniņiem bērni var droši slēpot.

Mudrīte Lozda,

Aizkalnes pamatskolas direktore tāpat kā šīs skolas skolēni bija ieraugāma uz slēpēm un arī divu kilometru trasē. Pie katra kājas bija citādāka slēpe, un, kā teica Mudrīte Lozda, tās esot paliekas no diviem pāriem, kas savā laikā piedzīvojuši daudz sacensību, esot ērtas un vieglas. Priekš lielām sacensībām esot arī labākas slēpes, bet šajā reizē to bijis žēl.

— Līdz šim Aizkalnes pamatskolas slēpotāju komanda slēpošanas sacensībās ir piedalījusies katru gadu. Jaunas slēpes nevaram atļauties, bet tās ir saglabājušās vēl no vecajiem krājumiem, — stāstīja Mudrīte Lozda.

— Sezonas laikā, kad ir sniegs, un pašlaik tas ir, fizikultūras stundās mūsu skolas skolēni slēpo. Viņiem tas ļoti patīk, un nav taisnība, ka datoru vai citas

● Labākie slēpotāji veterānu grupā: Guntars Sola (vidū), Pēteris Trubačs un Andris Tūls.

● Savās vecuma grupās pirmās vietas ieguva Santa Veigule un Raitis Veigulis.

● Viktors Vasiljevs.

nodarbošanās dēļ bērni atsakās no slēpošanas.

Viktors Vasiljevs no Aizkalnes pagasta bija sacensību vecākais dalībnieks. 60 gadi, viņaprāt, nav šķērslis, lai stātos uz slēpēm:

— Sacensībās piedalos katru gadu, — teica slēpošanas seniors, gatavojoties piecu kilometru distānci.

— Cilvēkam ikvienā vecumā jānodarbojas ar sportu. Es neteiktu, ka jaunībā slēpošanā man būtu bijuši kādi izcili rezultāti, otrā, trešā, dažreiz pirmā vieta rajonā. Galvenais ir pati slēpošana. Ja nevar slēpot, tad es skrienu.

Ka Aizkalnes pagasts var lepoties ar atbalstu šim ziemas sporta veidam gan bērnu, gan pieaugušo vidū, liecināja paša pagasta padomes priekšsēdētāja Pētera Rožinska klātbūtne sacensībās. Arī Pēteris Rožinskis bija uz slēpēm.

— Uzskatu, ka arī pārējo pagastu vadītājiem ir vērts padomāt par slēpošanu un par sacensību organizēšanu savu pagastu iedzīvotājiem, — teica Pēteris Rožinskis. — Vai arī ar savu skolu skolēniem piedalīties šajās sacensībās, ko ik gadus rīko Aglonā. Man pašam tas kļuvis jau par tradīciju.

— Nemaz nav tik daudz to sporta veidu,

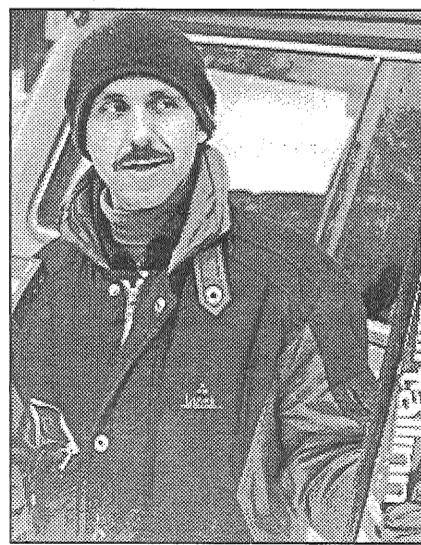
kuros varētu piedalīties gan vecāks, gan jaunāks cilvēks, un slēpošana kā reiz ir tieši tāda. Slēpošanas organizēšana atkarīga no pagasta padomes atbalsta. Aizkalnes pagasta padome saviem slēpotājiem apmaksāja sportistu dienas izdevumus.

Aglonas vidusskolas fizikultūras skolotāja Ilga Rutka darbojās kā sacensību sekretāre un apkopja rezultātus. Sacensības notika vairākās vecuma grupās.

Visjaunāko sacensību dalībnieku vidū, kuri dzimuši 1990. gadā un vēlāk, par uzvarētājiem kļuva Maija Madelāne (Aglonas vidusskola) un Guntars Indrikovs (Aglonas internātgimnāzija). 1988./89. gadā dzimušo grupā labākie slēpotāji bija Irēna Jokste un Mārtiņš Indrikovs (abi no Aglonas vidusskolas). Nākamajā vecuma grupā uzvarēja Santa Veigule (Aglonas internātgimnāzija) un Mihails Kuzņecovs (Aglonas vidusskola). Starp 1985./84. gadā dzimušiem slēpotājiem ātrākie bija Tatjana Mihailova (Rudzētu speciālā internātgimnāzija) un Raitis Veigulis (Aglonas internātgimnāzija). Starp jauniešiem, kas dzimuši 1983. gadā un vecāki, uzvarēja Ilona Starkova (Aglonas vidusskola) un Aleksejs Krasovskis (Aglonas internātgimnāzija).

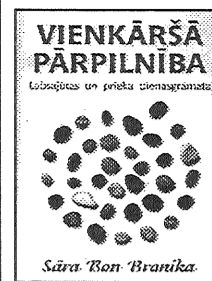
Viriešu veterānu grupā trīs labākos rezultātus guva Guntars Sola, kas pārstāvēja Višķu komandu, bet būtībā ir Rožupes pagasta iedzīvotājs, prelietis Pēteris Trubačs un Andris Tūls no Aglonas.

Nav nejaušība, ka Aglonas skolnieki ir labi slēpotāji. Piemēram, vidusskolā regulāri notiek skolas slēpošanas sacensības. Pirms nedēļas notika slēpošanas stafetes jaunākajām klasēm, šonedēļ tādas bija paredzētas vecākajiem skolēniem, bet visiem kopā Meteņos paredzētas jautrības stafetes. (Diemžēl, sniegs strauji nokusa.)

● Pēteris Rožinskis. Foto: J. Silickis

Mana februāra grāmata

«Ķīnas tēja, hincinšu smarža, kamīna uguns un vāzes ar vijolītēm, — tā es iztēlojos patīkamu februāra pēcpusdienu» (K.Spraja)

un klāt «Vienkāršā pārpilnība»

Ar grāmatām mēs sastopamies dažādi: kāds iesaka izlasīt, iepatīkas noformējums, tas ir prestiži lasīt x autoru, bet gadās — grāmata pati uzmeklē mūs.

Tieši šādi es sastapos ar Sāras Bon-Bronikas grāmatu «Vienkāršā pārpilnība». Tās būtība ir izteikta apakšvirsrakstā «Labsajūtas un prieka dienasgrāmata».

Velti meklēt te galvu reibinošus piedzīvojumus un šobrīd tik iecienīto augstākās sabiedrības sieviešu spožas dzīves atainojumu, arī sprēgājošu humoru un intelektuālus labirintus šajā grāmatā neatrast. Kas tad te ir? Tas, ko daudzas no sievietēm meklē ilgus gadus, — ceļš uz sevi. Nē, tās nav arī gatavas receptes, padomi, ierādīti celiņi. Tās ir iespējas, varianti, pārdomas katrai dienai.

Cik dažādas ir mūsu vēlmes! Vajag slavu, prestižu, bagātību... (un vēlmēm nav gala!). Cik sieviešu, tik slēptāko sapņu. Bet visas tik ļoti vēlamies būt laimīgas! Kur laimi atrast? Kur nopirkt? Atbilde, šķiet, var būt viena, — tā jāmeklē sevī.

Diendienā mēs joņojam cauri dzīvei ar domu paspēt, nenokavēt, nebūt parādā, esam apmātas ar darbu, rūpēm un pūlēm izdarīt visu ideāli, līdz kādā brīdī (nedod, Dievs, slimības pēc!) apstājamies, jo esam nomāktas un pārgurušas līdz nemanāi. Esam bijušas dusmīgas, skaudīgas, esam nemītiģi salīdzinājušas sevi ar citiem, un ik brīdī kāds «sīkums» nav ļāvis justies laimīgām. «Cilvēki bieži pūlas dzīvot ačgārnī: viņi pūlas iegūt vairāk lietu vai vairāk naudas, lai varētu vairāk nodarboties ar to, ko vēlas, un būtu laimīgāki. Patiesībā viss ir gluži otrādi. Vispirms ir jābūt tam, kas tev patiesībā esi, un tad jādara tas, kas tev jādara, lai iegūtu to, ko tu vēlies.»

«Vienkāršā pārpilnība» ir ceļojums sevī, garīga un praktiska, radoša dzīves mācība, kuras mērķis ir palīdzēt sievietei sakārtot savas dzīves prioritātes. Kāpēc tieši sievietei? «Kad naudas ir daudz, pasaule pieder vīriešiem. Kad naudas ir maz, pasaule pieder sievietēm. Kad liekas, ka viss pārējais nelīdz, pie darba ķeras sievietes intūcija. Viņa ir tā, kas dabū darbu. Tieši tāpēc, par spīti visam, kas notiek, pasaule joprojām pastāv.»

Grāmata ir veidota kā pastaiga cauri visam gadam, sākot no jaunā gada pirmās dienas. Katrai dienai ir veltīta sava esēja, kas cenšas atmodināt sievietei viņas iekšējo bagātību — dvēseli. Tajā pašā laikā tas nav nedz darbu un norišu uzskaitījums, nedz didaktika, kas māca tā un ne citādi.

Rakstnieces uzmanība veltīta principiem, kas, viņasprāt, ir dzīves pamatā, — pateicībai, prātā un garā aplūkojot visu, kas pieder; vienkāršībai — vēlmei attīrīties, atmet lieko; kārtībai — gan iekšējai, gan ārējai harmonijai, skaistumam, priekam.

Lai «Vienkāršā pārpilnība» ar savu saudzīgo mierinājumu un prieku palīdz arī jums atrast to īsto dzīvi, kuru esat dzimusi dzīvot. Protams, pēc grāmatas izlasīšanas nekas uz burvju mājienu nemainīsies. Varbūt pat šķitīs — viņiem tur citas problēmas. Sak, ko autore darītu, ja būtu manā vietā. Lai paliek šīs diskusijas. Ja ir brīdis, kad lasot varu pateikt, — kā es to pati nebiju iedomājusies, tad tas jau ir solis savai būtībai pretī.

Silvija Kivko, Preiļu Valsts ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja

